

PLAČEVANJE PRISPEVKOV ZA OBVEZNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE - NOVELA ZAKONA O ZDRAVSTVENEM VARSTVU IN ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU ZZVZZ-M

V Uradnem listu RS, št. 91/13 je bil objavljen Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (v nadaljevanju: novela ZZVZZ-M), ki s 1. februarjem 2014 oziroma za obračunsko obdobje po 1. februarju 2014 uvaja tudi spremembe pri plačevanju prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje. Te spremembe podrobneje navajamo v nadaljevanju.

I. Poenotenje osnove za prispevke za zdravstveno zavarovanje z osnovo za prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje - za zavarovance na podlagi delovnega razmerja (6. člen novele ZZVZZ-M)

V skladu s spremembo 50. člena ZZVZZ je od 1. februarja 2014 dalje za delavce v delovnem razmerju (1., 2. in 3. točka prvega odstavka 15. člena ZZVZZ) osnova za plačilo prispevkov za zdravstveno zavarovanje enaki osnovi za plačilo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki je določena v 144. členu Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 (Uradni list RS, št. 96/12 in 39/13). S tem se za obračun prispevkov za zdravstveno zavarovanje prevzema tudi ureditev glede najnižje osnove za plačilo prispevkov, ki je določena za prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Če se prispevek za zdravstveno zavarovanje plačuje od najnižje osnove za prispevke, kot je določena z ZPIZ-2, je delodajalec zavezanec za plačilo prispevka za zdravstveno zavarovanje zavarovanca od razlike med najnižjo osnovo za plačilo prispevka ter plačo ali nadomestilom plače, zavarovanec pa za del prispevka, ki odpade na plačo ali nadomestilo plače.

II. Nova opredelitev zavarovancev po 5. točki 17. člena ZZVZZ (3. člen novele ZZVZZ-M) in spremembe pri plačevanju prispevka za poškodbo pri delu in poklicno bolezen (9. in 11. člen novele ZZVZZ-M)

S spremembo 5. točke 17. člena ZZVZZ se razširja krog oseb, ki so obvezno zdravstveno zavarovane za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Na podlagi sedaj veljavne 5. točke 17. člena ZZVZZ so zavarovane le osebe, ki opravljajo delo na podlagi pogodbe o delu, po uveljavitvi novele ZZVZZ-M pa bo zavarovanec oseba, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- oseba v okviru drugega pravnega razmerja opravlja delo oziroma storitev za plačilo,
- plačilo, prejeto na podlagi tega pravnega razmerja, se na podlagi zakona, ki ureja dohodnino, šteje za dohodek in ni oproščen plačila dohodnine ali ni drug dohodek na podlagi zakona, ki ureja dohodnino,
- na podlagi tega dela oseba ni že zavarovana za poškodbo pri delu in poklicno bolezen po 16. členu, 18. členu ali na podlagi drugih točk 17. člena ZZVZZ.

Prispevek za poškodbe pri delu in poklicne bolezni se za zavarovance po 5. točki 17. člena ZZVZZ plačuje po stopnji 0,53 % od vsakega posameznega plačila za opravljeno delo oziroma storitev, prejeto na podlagi drugega pravnega razmerja, ki se po zakonu, ki ureja dohodnino, šteje za dohodek in ni oproščen plačila dohodnine ali ni drug dohodek na podlagi zakona, ki ureja dohodnino.

III. Uvedba novega prispevka za zdravstveno zavarovanje za osebe, ki prejemajo dohodek na podlagi drugega pravnega razmerja (novi 55.a člen ZZVZZ – 10. člen novele ZZVZZ-M, 19. člen novele ZZVZZ-M)

Z dodano novo določbo 55.a člena ZZVZZ se s 1. februarjem 2014 uvaja prispevek delojemalca za zdravstveno zavarovanje po stopnji 6,36 % od dohodkov, ki jih osebe, ki so vključene v obvezno zdravstveno zavarovanje, dosegajo v okviru drugega pravnega razmerja. Navedeni prispevek se obračunava od dohodkov iz drugega pravnega razmerja, na podlagi katerega osebe niso zavarovane po 15. členu ZZVZZ, z izjemo dela opravljenega na podlagi 6. točke 17. člena ZZVZZ (dijaki in študentje pri opravljanju dela preko pooblaščenih organizacij). Če dohodek izplača plačnik davka, se izračun prispevka opravi v obračunu davčnega odtegljaja (REK obrazcu).

Če dohodek iz drugega pravnega razmerja izplača oseba, ki se ne šteje za plačnika davka, navedeni prispevek v skladu z 19. členom novele ZZVZZ-M ugotovi davčni organ z odločbo, s

katero izračuna akontacijo dohodnine od dohodkov, od katerih se plačuje prispevek. Zavezanec – prejemnik dohodka mora prispevek plačati v roku in na način, ki je določen za akontacijo dohodnine od dohodkov, od katerih se plačuje prispevek. Če se akontacija dohodnine od tega dohodka v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek, ne odmeri, prispevek ugotovi davčni organ enkrat letno z odločbo, ki jo izda najkasneje 31. januarja tekočega leta za preteklo leto. Zavezanec za prispevek mora prispevek plačati v 30 dne od vročitve odločbe.

IV. Spremembe pri plačevanju prispevkov za zdravstveno zavarovanje za osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic (9. in 10. člen novele ZZVZZ-M)

Za zavarovance iz 10. točke 17. člena ZZVZZ (osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic) se s spremembo četrte alineje drugega odstavka 55. člena ZZVZZ uvaja nova stopnja prispevka za poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Te osebe bodo za obračunsko obdobje od 1. februarja 2014 dalje plačevale navedeni prispevek v višini 0,53 % od osnove, ki je enaka povprečni bruto plači v Republiki Sloveniji za mesec oktober predhodnega koledarskega leta.

Na podlagi 10. člena novele ZZVZZ-M pa se s 55.a členom ZZVZZ tudi za osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic, uvaja novi prispevek za zdravstveno zavarovanje po stopnji 6,36 %. Ta prispevek bodo osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic, plačevale za obračunsko obdobje od 1. februarja 2014 dalje, od osnove v višini 25 % povprečne bruto plače v Republiki Sloveniji za mesec oktober predhodnega koledarskega leta.

V. Določitev najnižje osnove za zavarovance iz naslova opravljanja samostojne dejavnosti – zavarovance iz 5. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ (7. člen novele ZZVZZ-M)

S spremembo drugega odstavka 51. člena ZZVZZ je določeno, da osebe, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot edini in glavni poklic - zavarovanci iz 5. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ (samostojni podjetniki posamezniki, druge osebe, ki opravljajo dejavnost), za obračunsko obdobje od 1. februarja 2014 dalje plačujejo prispevke od bruto pokojninske osnove, ki ne sme biti nižja od 60 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec. To pomeni, da bodo navedeni zavarovanci, katerih zavarovalna osnova bo v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju določena v znesku, nižjem od 60 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec, od tega zneska plačevale le prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za starševsko varstvo ter za zaposlovanje, prispevke za zdravstveno zavarovanje pa bodo plačevale od zneska 60 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec.

VI. Druge spremembe

S spremembo 54. člena ZZVZZ se za zavarovance iz 19.a točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ (vojaški obvezniki s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, med služenjem vojaškega roka oziroma med usposabljanjem za rezervno sestavo policije) osnova določi v višini bruto osnove za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

S spremembo 54. člena ZZVZZ se določa tudi nova osnova za plačilo prispevka za zdravstveno zavarovanje za zavarovance iz 20. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ (osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, če ne izpolnjujejo pogojev za zavarovanje po drugi podlagi in si same plačujejo prispevek). Osnova za te zavarovance je za obračunsko obdobje od 1. februarja 2014 dalje določena v višini 25 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec. Ti zavarovanci prispevke plačujejo pri Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

VII. Tabelaričen prikaz sprememb pri plačevanju prispevkov po noveli ZZVZZ-M (velja od 1. februarja 2014 oz. za obračunsko obdobje po 1. februarju)

Ureditev pred uveljavitvijo novele ZZVZZ-M	Ureditev po uveljavitvi novele ZZVZZ-M (od februarja 2014 dalje)
1. Poenotenje osnove za prispevke za zdravstveno zavarovanje z osnovo za prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje - za zavarovance na podlagi delovnega razmerja	
Prispevki za zdravstveno zavarovanje se plačujejo od dejansko izplačane plače in nadomestila plače, tudi če je nižja od minimalne osnove po predpisih o PIZ.	Prispevki za zdravstveno zavarovanje se plačujejo tudi od razlike do minimalne osnove za prispevke po predpisih o PIZ. Zavezanec za ta del prispevka je delodajalec – tudi za prispevek zavarovanca.
2. Prispevki za osebe, ki opravljajo delo na podlagi drugega pravnega razmerja (5. točka 17. člena ZZVZZ, novi 55. a člen ZZVZZ)	
Plačuje se prispevek za poškodbe pri delu: mesečno 0,30 % od bruto povprečne plače v oktobru preteklega leta (v letu 2013 4,55 EUR na mesec) ne glede na višino prejemka. Prispevek se plačuje le pri pogodbah o delu.	Plačuje se prispevek za poškodbe pri delu: 0,53 % od zneska prejemka iz drugega pravnega razmerja, prispevek plača izplačevalec. Prispevek se plačuje na vsak prejemek iz drugega pravnega razmerja, ki se šteje za dohodek po ZDoh-2, ni oproščen plačila dohodnine ali drug dohodek (razen, če iz tega razmerja oseba ni zavarovana na drugi podlagi).
	Plačuje se tudi novi prispevek za zdravstveno zavarovanje: 6,36 % od zneska prejemka iz drugega pravnega razmerja; prispevek se plača v breme zavarovanca. Prispevek se plačuje na vsak prejemek iz drugega pravnega razmerja, ki se šteje za dohodek po ZDoh-2, ni oproščen plačila dohodnine ali drug dohodek (izjema je dohodek za študentsko delo).
3. Osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic (10. točka 17. člena ZZVZZ)	
Plačujejo prispevek za poškodbe pri delu: mesečno 0,30 % od bruto povprečne plače v oktobru preteklega leta (v letu 2013 4,55 EUR na mesec).	Plačujejo prispevek za poškodbe pri delu: mesečno 0,53 % od bruto povprečne plače v oktobru preteklega leta.
	Plačujejo tudi novi prispevek za zdravstveno zavarovanje: mesečno 6,36 % od zneska 25 % bruto povprečne plače v oktobru preteklega leta.
4. Osebe, ki opravljajo dejavnost kot edini in glavni poklic (5. točka prvega odstavka 15. člena ZZVZZ)	
Osnova za prispevke za zdravstveno zavarovanje (skupna stopnja prispevkov je 13,45 %) je zavarovalna osnova po predpisih o PIZ.	Osnova za prispevke za zdravstveno zavarovanje (skupna stopnja prispevkov je 13,45 %) je zavarovalna osnova po predpisih o PIZ, vendar ne manj kot 60 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v RS, preračunane na mesec.
5. Vojaški obvezniki (19.a točka prvega odstavka 15. člena ZZVZZ)	
Osnova za prispevke za zdravstveno zavarovanje je dvakratnik bruto zjamčene plače.	Osnova za prispevke za zdravstveno zavarovanje je bruto osnova za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.
6. Osebe, ki si same plačujejo prispevek (20. točka prvega odstavka 15. člena ZZVZZ)	
Osnova za prispevke ZZ je osnova za PIZ (če je vključen v obvezno PIZ) oz. znesek bruto zjamčene plače (če ni vključen v obvezno PIZ).	Določena je enotna osnova za prispevke v višini 25 % povprečne letne plače zaposlenih v RS, preračune na mesec